

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Zabłocki (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Grzegorza Wrony

w sprawie **lekarza A. S.**,

obwinionego z art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich w zw. z art. 1 pkt. 3 Kodeksu Etyki Lekarskiej i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 11 lutego 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionego,

od orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 16 stycznia 2015 r.,

utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Lekarskiego w [...] z dnia 3 kwietnia 2014 r.,

1. oddala kasację,

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych obciąża obwinionego.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Lekarski w [...], orzeczeniem z dnia 3 kwietnia 2014 r., uznał lekarza A. S. za winnego tego, że w dniu 24 maja 2012 r. w Spółdzielni Usługowej Gabinet Reumatologiczny w [...] wystawił P. S., kierowcy

transportu drogowego, zaświadczenie lekarskie o ocenie narażeń na stanowisku pracy i braku przeciwwskazań zdrowotnych na stanowisku pracy, jako podmiot uprawniony do wystawiania takich zaświadczeń, nie będąc zarejestrowany w Rejestrze Lekarzy prowadzonym przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, a ponadto wydał powyższe zaświadczenie z uchybieniami merytorycznymi: nieaktualną pieczętą o treści „Lek. med. A. S., lekarz uprawniony do badań lekarskich osób kierujących pojazdami nr zaświadczenia [...] wydaną przez Wojewodę [...]” i jako nieuprawniony do używania pieczętki „Badania profilaktyczne przeprowadził”, czym naruszył par. 8 Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (MZiOS) z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy oraz art. 1 pkt 3 Kodeksu Etyki Lekarskiej i za to „na mocy art. 53 i 78 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich,” zgodnie z art. 83 ust. 1 tej ustawy ukarał lekarza A. S. karą upomnienia.

Odwołanie od tego orzeczenia wniósł obrońca A. S. Zaskarżył orzeczenie w całości i zarzucił:

- „obrazę art. 53 w zw. z art. 63 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich poprzez stwierdzenie, że czyn A. S. stanowi przewinienie zawodowe, co skutkowało bezpodstawnym wszczęciem oraz prowadzeniem niniejszego postępowania;
- obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 413 § 2 pkt 1 i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. przez sprzeczność między sentencją wyroku, a jego uzasadnieniem w kwestii czy obwiniony był uprawniony do wystawiania zaświadczenia o zdolności do pracy kierowcy transportu drogowego;

- obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegającą na niewyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku, w jaki sposób obwiniony lekarz A. S. naruszył art. 1 pkt 3 Kodeksu Etyki Lekarskiej;
- obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 30 k.k. w zw. z art. 112 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich poprzez pominięcie usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności zachowania obwinionego;
- obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich poprzez przyznanie Wojewódzkiemu Ośrodkowi Medycyny Pracy statusu pokrzywdzonego;
- art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na dokonaniu ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w oparciu o kserokopię niewierzytelny dokument, nie zaś sam dokument.”

Obrońca obwinionego wniósł o umorzenie postępowania z uwagi na to, że czyn obwinionego nie stanowi przewinienia zawodowego, a ewentualnie o uniewinnienie obwinionego albo o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania.

Naczelny Sąd Lekarski, orzeczeniem z dnia 16 stycznia 2015 r., utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Kasację od tego orzeczenia wniósł obrońca obwinionego. Zaskarżył orzeczenie w całości i zarzucił:

- „obrazę art. 53 w zw. z art. 63 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich poprzez uznanie, że niespełnienie wszystkich wymogów formalnych określonych w rozporządzeniu, a nie w ustawie przy

jednoczesnym posiadaniu stosownych uprawnień przez A. S. stanowi przewinienie zawodowe, co skutkowało bezpodstawnym wszczęciem oraz prowadzeniem postępowania przeciwko A. S.;

- obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 413 § 2 pkt 1 i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. przez sprzeczność między sentencją wyroku, a jego uzasadnieniem poprzez nierozstrzygnięcie kwestii, czy obwiniony był uprawniony do wystawienia zaświadczenia o zdolności do pracy kierowcy transportu drogowego, czy też nie;
- obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, mianowicie art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegającą na niewyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku, w jaki sposób obwiniony lekarz A. S. naruszył art. 1 pkt 3 Kodeksu Etyki Lekarskiej, naruszając przepis rangi ustawy, a nie rozporządzenia;
- art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 1 § 1 k.k. w zw. z art. 112 ustawy o izbach lekarskich poprzez stwierdzenie możliwości popełnienia przewinienia zawodowego, którego znamiona określone zostały w rozporządzeniu, a nie przepisie rangi ustawowej;
- obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 30 k.k. w zw. z art. 112 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich poprzez pominięcie usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności zachowania obwinionego, która nie wynikała z nieznajomości przepisów ustawy, ale jedynie z przepisów wykonawczych określonych w rozporządzeniu;
- obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez przyznanie Wojewódzkiemu Ośrodkowi Medycyny Pracy statusu pokrzywdzonego, które spowodowało uczestniczenie w postępowaniu

zawodowym przeciwko A. S. podmiotu nieuprawnionego, naruszając tym samym zasadę kontradiktoryjności.”

Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy A. S. nie jest zasadna. Do takiego wniosku doprowadziła analiza poszczególnych zarzutów sformułowanych w tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia. Odnosząc się do nich w kolejności określonej w kasacji stwierdzić należy, że po pierwsze, z orzeczenia Okręgowego Sądu Lekarskiego w [...] wynika, iż podstawę odpowiedzialności zawodowej lekarza A. S. stanowił przepis art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich, który stwierdza, że członkowie izb lekarskich podlegają odpowiedzialności zawodowej za naruszenie zasad etyki lekarskiej oraz przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza. Przepis art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o Izbach Lekarskich powiązany został w orzeczeniu ze wskazaną regulacją Kodeksu Etyki Lekarskiej – art. 1 pkt 3 i wiążącymi lekarzy przepisami Rozporządzenia MZiOS z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (§ 8). Tym samym zrealizowany został wymóg oparcia odpowiedzialności zawodowej na przepisie rangi ustawowej. Nie można tym samym podzielić zawartego w kasacji poglądu jakoby odpowiedzialność ukaranego lekarza wynikała jedynie z przepisów zawartych w rozporządzeniu.

Po drugie, w zaskarżonym orzeczeniu, a także w orzeczeniu sądu pierwszej instancji, nie doszło do sprzeczności pomiędzy częścią dyspozytywną orzeczenia a jego uzasadnieniem. Z orzeczeń obu instancji

wynika wyraźnie, że A. S. nabył w przeszłości jako lekarz uprawnienia do wystawiania przedmiotowych zaświadczeń dla kierowców. Jednocześnie ze wskazanego w orzeczeniu przepisu § 8 Rozporządzenia MZiOS z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy wynika, że obok posiadania uprawnień dotyczących lekarza, do wystawienia zaświadczenia konieczne jest nadto zarejestrowanie uprawnionego lekarza w rejestrze prowadzonym przez właściwy Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy. A. S. nie figurował w tym rejestrze. Nie skorzystał z możliwości zgłoszenia do właściwego wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy wniosku o dokonanie wpisu do rejestru lekarzy przeprowadzających badania. Sprzeczność wykazywana przez obrońcę najpierw w odwołaniu, a potem w kasacji ma zatem charakter pozorny. Obwiniony spełniał bowiem tylko część warunków do wystawienia stosownego zaświadczenia, miał stosowne uprawnienia jako lekarz, nie został jednak wymieniony w odpowiednim rejestrze, co pozbawiało go prawa do wydawania przedmiotowych zaświadczeń. Rozporządzenie powołane w orzeczeniu obowiązuje od 1996 r., od tego czasu funkcjonuje także wspomniany rejestr, a przeprowadzanie przedmiotowych badań wymaga prowadzenia określonej w § 9 dokumentacji.

Dodatkowo zauważyć należy, że w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej lekarzy nie mogło dojść do wskazanego w kasacji naruszenia art. 413 k.p.k. i 424 k.p.k. Wprawdzie w ustawie o izbach lekarskich w art. 112 mówi się o odpowiednim stosowaniu w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej przepisów Kodeksu postępowania karnego, ale tylko w sprawach nieuregulowanych w ustawie. Tymczasem w art. 89 tej ustawy zawarty został przepis kompleksowo określający co zawierać powinno orzeczenie i jego uzasadnienie. Zgodnie z regułami odpowiedniego

stosowania przepisów innej ustawy, wynikającymi zresztą z art. 112 omawianej ustawy, znajduje ona zastosowanie wtedy, gdy brak stosownej regulacji (lub jest ona niepełna) w ustawie, w której znalazło się stosowne odwołanie. Wobec powyższego zarzuty kasacji odwołujące się do naruszeń art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. i 424 § 1 pkt 1 k.p.k. są chybione, a prawidłowo wskazywać by mogły ewentualnie na naruszenia art. 89 ust. 1 pkt 4 i art. 89 ust. 3 pkt 2 ustawy o izbach lekarskich.

Po trzecie, nie można uznać, aby sąd rozpoznający odwołanie w tej sprawie pominął kwestie usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności zachowania obwinionego. Zagadnienie to zostało dostrzeżone przez Naczelny Sąd Lekarski i, aczkolwiek skrótowo, zostało także omówione w uzasadnieniu orzeczenia. Wydawanie przedmiotowych zaświadczeń o zdolności do pracy jako kierowcy jest dziedziną specyficzną i wymaga znajomości przepisów jej dotyczących. Obwiniony wiedział, że od lat nie pracuje w jednostce, której zadaniem jest wystawianie przedmiotowych zaświadczeń, powinien przed wystawieniem zaświadczenia P. S. zapoznać się z obowiązującymi i to od szeregu lat regulacjami. Nie czyniąc tego musiał brać pod uwagę, że może naruszyć obowiązujące przepisy. Ponadto osoba wykonująca zawód lekarza z natury rzeczy zobowiązana jest do zapoznawania się ze zmieniającymi się przepisami dotyczącymi tego zawodu np. reguł wystawiania recept na poszczególne leki. Ignorowanie tych regulacji prowadzi do ich złamania, a także jest zachowaniem naruszającym normy etyczne i może prowadzić do pociągnięcia do odpowiedzialności zawodowej. Świadomość takiego stanu rzeczy jest powszechna i nie wymaga szczególnego dowodzenia.

Po czwarte wreszcie, rozstrzygnięcie kwestii prawidłowego nadania statusu pokrzywdzonego Wojewódzkiemu Ośrodkowi Medycyny Pracy, aczkolwiek interesująca pod względem jurydycznym, nie może mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia w tej konkretnej sprawie. Fakt dopuszczenia tej

instytucji do udziału w postępowaniu w charakterze strony nie wywarł na bieg postępowania przeciwko A. S. takiego wpływu, który mógłby stanowić o zasadności albo niezasadności kasacji. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uznał, że brak jest podstaw do rozstrzygnięcia zagadnienia poruszonego w tym zarzucie.

Biorąc pod uwagę powyższe kasację oddalono.

kc